

Ohjelmasuunnitelma: Yritysten ja yrittäjyyden Espoo - kehitysohjelma

13.4.2026

Ohjausryhmän puheenjohtaja:	Markku Markkula
Kehitysohjelman omistaja:	Mervi Heinaro
Ohjelmapäällikkö:	Annika Forstén Maarit Viik-Kajander

© Espoon kaupunki 2026

Tiivistelmä

Yritysten ja yrittäjyyden Espoo -kehitysohjelma on Espoon kaupungin poikkihallinnollinen kehitysohjelma valtuustokaudella 2025–2029. Ohjelma toteuttaa Espoo-tarinan tavoitetta olla paras paikka innovoida, yrittää ja työllistää. Se vahvistaa kaupungin taloudellista kestävyttä tukemalla työpaikkamäärän kasvua sekä Espoon asemaa suomalaisen kestävä kasvun edelläkävijänä ja kotipesänä.

Ohjelma käynnistyy tilanteessa, jossa Suomen ja Espoon elinkeinoelämää haastavat pitkittynyt taloudellinen epävarmuus, investointien varovaisuus sekä kasvava työttömyys, erityisesti nuorten keskuudessa. Samalla Espoo toimii monella tapaa Suomen talouskasvun moottorina, jonka potentiaalia ei vielä täysin hyödynnetä. Kansainvälisesti merkittävä innovaatioyhteisö, vahva tutkimus- ja syväteknologia-osaaminen, kasvuhakuiset yritykset sekä myönteinen suhtautuminen yrittäjyyteen luovat vahvat edellytykset talouskasvulle. Ohjelma vastaa haasteisiin ja mahdollisuuksiin ideoinnilla, kokeiluilla, uusilla toimintamalleilla ja poikkihallinnollisella yhteistyöllä.

Tiedolla ja vaikuttavuudella johtaminen korostuvat ohjelman työssä. Sisältöjen ja menettelyjen kehittämisessä ohjelma käyttää hyväksi koko Espoo-yhteisöä. Espoolaisissa yrityksissä, yhteisöissä ja yksilöissä on valtavasti osaamista ja potentiaalia. Siksi on tärkeää, että ohjelma systemaattisesti tunnistaa ja vahvistaa sellaisia Espoolle ominaisia kasvun edellytyksiä, joita kaupunki voi edistää.

Kaupunginvaltuusto on asettanut ohjelmalle neljä hyötytavoitetta:

- Yritykset ja yrittäjyys kasvavat ja kehittyvät Espoossa
- Espoon innovaatioyhteisö kasvaa parhaimpaan potentiaaliinsa
- Espoon elävä kaupunkitila houkuttelee yrittäjiä ja asukkaita
- Espoo antaa jokaiselle nuorelle valmiudet ja kipinän yrittäjyyteen

Ohjelma toteutetaan joustavasti ja vaiheittain. Ensimmäinen vuosi painottuu selvityksiin, tiedon kokoamiseen, yhteistyön tiivistämiseen sekä konkreettisten projektien ja toimenpiteiden käynnistämiseen. Ohjelman projektit ja toimenpiteet tukevat hyötytavoitteita, tuovat selkeää lisäarvoa suhteessa kaupungin perustoimintaan ja toteutetaan yhteistyössä Espoo-yhteisön kanssa. EU-rahoituksen ja muiden ulkoisten rahoituslähteiden hyödyntäminen on keskeinen osa toteutusta.

Ohjelman ohjauksesta vastaa nimetty ohjausryhmä, joka seuraa ohjelman etenemistä, toimenpiteitä ja vaikuttavuutta hyötytavoitteiden ja mittareiden avulla. Ohjelman onnistuminen edellyttää tiivistä poikkihallinnollista yhteistyötä, kumppaneiden sitoutumista, riittävää resursointia sekä avointa ja aktiivista viestintää. Onnistuessaan Yritysten ja yrittäjyyden Espoo -kehitysohjelma vahvistaa Espoon asemaa kasvun, innovaatioiden ja yrittäjyyden kotipesänä sekä tukee kaupungin pitkän aikavälin taloudellista kestävyttä.

Sisällysluettelo

1	Johdanto ja tausta	4
2	Lähtötilanne kehitysohjelman kohdealueella.....	4
3	Tavoitteet ja rajaukset	6
4	Kehitysohjelman toteutus.....	14
5	Organisointi ja vastuut	15
6	Resurssit, kustannukset ja rahoitus	17
7	Kehitysohjelman ohjaus ja seuranta	19
8	Kumppanit, sidosryhmät ja viestintä	22
9	Riskit ja riskienhallinta	23
10	Edellytykset kehitysohjelman onnistumiselle.....	23

1

Johdanto ja tausta

Yritysten ja yrittäjyyden Espoo on Espoon kaupungin poikkihallinnollinen kehitysohjelma valtuustokaudella 2025–2029. Kehitysohjelmissa toteutetaan Espoon kaupungin strategiaa eli Espoo-tarinaa. Kehitysohjelmat ovat yhteistyön, kehittämisen ja kokeilemisen alustoja, joiden avulla etsitään ratkaisuja valtuustokauden keskeisiin haasteisiin.

Valtuuston päätöksen perustelujen mukaan kehitysohjelmat ovat yksi keskeinen keino Espoo-tarinan toteuttamisessa. Kehitysohjelmat ovat kehittämisen, ideoinnin ja oppimisen alustoja, ja ne kohdistuvat valtuustokauden keskeisiin ilmiöihin ja haasteisiin. Ohjelmatyöllä haetaan näihin ratkaisuja kokeillen ja pilotoiden yhteistyössä kaupungin toimijoiden, asukkaiden, asiakkaiden, kumppanien ja sidosryhmien kanssa. Ohjelmilla tavoitellaan muutosta, jossa onnistuminen edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä kaupunkiorganisaatiossa ja -yhteisössä.

Yritysten ja yrittäjyyden Espoo -kehitysohjelma edistää osaltaan Espoo-tarinan tavoitetta Espoosta parhaana paikkana innovoida, yrittää ja työllistää. Ohjelma vahvistaa kaupungin taloudellista kestävyyttä tukemalla työpaikkamäärän kasvua ja Espoon asemaa suomalaisen kestävän kasvun edelläkävijänä ja kotipesänä.

Ohjelma on osittain jatkumoa edellisten valtuustokausien Elinvoimainen Espoo (2021–2025) ja Innostava Elinvoimainen Espoo (2016–2020) -kehitysohjelmiille. Yritysten ja yrittäjyyden Espoo on aiempia ohjelmia rajatumpi, keskittyen yritysten ja yrittäjyyden toimintaedellytysten kehittämiseen Espoon elinvoiman vahvistamisessa.

Espoon ohjelmajohtamisen kokemusten ja periaatteiden mukaan tiedolla ja vaikuttavuudella johtaminen korostuvat. Näissä käytettävien menettelytapojen ja keinojen kehittämisessä käytetään hyväksi koko Espoo-yhteisöä.

2

Lähtötilanne kehitysohjelman kohdealueella

Ohjelma käynnistyy globaalisti epävarmassa toimintaympäristössä, jossa maailmanjärjestys on murroksessa. Turvallisuus on noussut keskeiseksi teemaksi ja uudet teknologiat muokkaavat yhteiskunnan rakenteita. Euroopan unionin merkitys Suomelle kasvaa, ja energia- sekä resurssiomavaraisuuden strateginen painoarvo korostuu sekä EU:n että Suomen tasolla. Geopoliittinen toimintaympäristö on vaikeasti ennakoitava ja voi johtaa odottamattomiin kehityssuuntiin. Suomessa julkinen talous on ollut ahdingossa koronapandemiasta lähtien, taantuma on pitkittänyt ja kasvua hidastaa kotimaisen kysynnän puute.

Tässä tilanteessa espoolaisyritysten epävarmuus ja varovaisuus ovat yleistyneet (Pk-yritysbarometri 2025). Samanaikaisesti juuri yrityksiin, yrittäjyyteen ja osaamiseen panostavat kaupungit kykenevät vahvistamaan pitkän aikavälin elinvoimaansa (Kuntatalous – monen muuttujan summa 2025, Kuntaliitto). Espoolle tämä tarkoittaa uskallusta tehdä tietoisia, eteenpäin katsovia valintoja: kasvun tukeminen ei ole vaihtoehto talouden tasapainottamiselle, vaan sen keskeinen edellytys. Suomessa

tarvitaan toimia, jotka lisäävät nopeasti edellytyksiä kestäväan kasvuun. Kehitysohjelmalle tämä tarve luo haasteita ennakoida tulevaa ja tunnistaa julkiselta sektorilta tarvittavia toimia, sillä espoolaisen yritystoiminnan potentiaali on monilta osin Suomen kasvun moottori.

Espoossa Suomen yleinen markkinatilanne ja investointien varovaisuus näkyi vuonna 2024 yritystyöpaikkojen määrän kasvun notkahduksena ja työttömien määrä on kasvanut yhtäjaksoisesti vuoden 2023 alusta lähtien. Pitkäaikaistyöttömyys ja alle 25-vuotiaiden työttömyys kasvoivat Espoossa voimakkaasti vuonna 2025 (Espoon kaupungin tilinpäätöksen ennakkotieto 2025). Samalla nuorten yrittäjyysasenteet kansallisella tasolla ovat ennätysmyönteisiä (NYT nuorten tulevaisuusraportti 2025), mikä luo hyvän lähtökohdan nuorten toimeliaisuuden tukemiselle.

Espoon työpaikkaomavaraisuus¹ on pysytellyt suunnilleen samoissa lukemissa viimeiset kymmenen vuotta ja oli 92,3 prosenttia vuonna 2023. Yritystyöpaikoista noin 60 % on palveluissa, noin 20 % kaupassa, matkailussa ja ravitsemustoiminnassa, ja noin 20 % teollisuudessa ja rakentamisessa. Yrityskanta on jo pitkään ollut kasvussa ja vuonna 2024 Espoossa oli yhteensä noin 28 500 yritystä (Tilastokeskus 2025). Aktiivista liiketoimintaa harjoittavia yrityksiä on Espoossa noin 9 000 mikroyritystä², noin 1 000 pientä ja keskisuurta yritystä³ sekä hieman alle 70 suurta pääkonttoria⁴ (Profinder 2025). Tämä yritys rakenne luo vahvan perustan, mutta myös selkeän kehitystarpeen yritysten kasvun vahvistamiselle.

Yritysten kasvuhakuisuutta tarkasteltaessa Espoossa on noin 400 startupyritystä⁵ ja noin 180 kasvuyritystä⁶ (Profinder 2025, Tilastokeskus 2025). Yli 70 % Espoon alkuvaiheen startup-yrityksistä tähtää nopeaan kansainväliseen kasvuun (Espoon startup selvitys 2025), ja espoolaiset startupit keräsivät vuonna 2025 ennätyselliset 580 milj. euroa rahoitusta (Enter Espoo 2025). Espoossa tuotetaan jopa kuudenneksi eniten patenttihakemuksia Euroopassa. Espoossa sijaitsevan innovaatioyhteisön laaja syväteknologioiden kirjo sekä Aalto-yliopiston ja VTT:n ympärille rakentunut innovaatioekosysteemi tuottavat merkittävää kasvupotentiaalia, jota ei kuitenkaan vielä hyödynnetä täysimääräisesti.

Vuonna 2025 Espoon 117 700 yritystyöpaikasta kolmannes sijoittui korkean osaamisen toimialoille, ja Espoo houkuttelee yhä enemmän kansainvälisiä osaajia - jo viidesosa Suomen työllisistä, ulkomaalaistaustaisista erityisasiantuntijoista työskentelee Espoossa (Tilastokeskus 2025). Tästä huolimatta yritysten investointi- ja TKI-halukkuus ei vastaa kaupungin potentiaalia (Pk-yritysbarometri 2025). Tämä

---

¹ työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä pienempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä.

² mikroyritys = henkilöstöä alle 10 ja liikevaihto 10 000 eur-2 milj. eur

³ pk-yritys = henkilöstöä 10-250 ja liikevaihto 2-50 milj. eur

⁴ suuryritys = henkilöstöä yli 250 ja liikevaihto yli 50 milj. eur

⁵ startupyritys = henkilöstöä alle 50 ja ikä alle 11 vuotta, kehittää korkean liiketoimintariskin innovatiivista tuotetta tai palveluja ja on kasvuhakuinen

⁶ kasvuyritys = henkilöstä vähintään 10 henkilöä ja henkilöstömäärän vuotuinen kasvu yli 10 prosenttia vuodessa kasvukauden aikana

korostaa kaupungin roolia kasvun mahdollistajana: rohkea ja kohdennettu panostus kasvuun, yritysten skaalautumiseen ja innovaatioiden kaupallistamiseen on välttämätöntä, jotta Espoo voi vahvistaa tulopohjaansa pitkäjänteisesti.

Espoolaisyriykset toivovat erityisesti neuvontapalveluja sekä kasvuun, toimitiloihin, rahoitukseen ja markkinointiin liittyviä palveluja (Espoo yritysten toimintaympäristönä 2025). Alkuvaiheen startupyritykset tarvitsevat erityisesti rahoitusta ja myyntiosaamista kansainvälisille markkinoille pääsyyn, tukea kumppanuusverkostojen rakentamiseen sekä sijoittajakontakteja (Espoon startupselvitys 2025).

Ohjelma käynnistyy samanaikaisesti kaupungin talouden tasapainotukseen tähtäävän työn kanssa vuosille 2027–2029. Sopeutustavoite on noin 70 miljoonaa euroa vuosittain. Säästöjen ohella ratkaisevaa on tulopohjan vahvistaminen, ja siihen ohjelma vastaa tukemalla yritysten kasvua ja investointeja. Espoolla on vahvat lähtökohdat toimia kasvun suunnannäyttäjänä – mutta se edellyttää tietoista rohkeutta panostaa tulevaisuuteen myös epävarmassa ajassa.

3 Tavoitteet ja rajaukset

Tavoitetila, hyötytavoitteet ja mittarit

Espoon yhteisöllä, eli kaupungilla yhdessä asukkaiden, kumppaneiden ja yritysten kanssa, on merkittäviä mahdollisuuksia kasvattaa kaupungin taloudellista kestävyyttä tukemalla yritysten ja yrittäjyyden toimintaedellytyksiä entistä vaikuttavammin. Kehitysohjelma keskittyy kaupungin potentiaalisten kunnianhimoisten mahdollisuuksien tunnistamiseen ja testaukseen, siis ideointiin, kokeiluihin ja tuotosten analysointiin – jopa radikaalin innovoinnin tasolla. Espoo-yhteisön aktivointi ja kompetenssit muodostavat ohjelman onnistumisen perustan.

Ohjelma haluaa tukea yritysten kasvuaskelten ottamista sekä yritysten juurtumista Espooseen mahdollistamalla yritysten kasvua ja asettautumista tukevia toimenpiteitä ja uusia toimintatapoja. Näihin kuuluu muun muassa tilojen, palvelujen, osaamisen kehittämisen, tiedon sekä kohtaamisten ja verkostoitumisen mahdollistaminen. Hyvän pohjan asiakaslähtöisten yrityspalvelupolkujen kehittämiseksi luo Business Espoo-yrityspalveluverkosto, joka usean organisaation voimin kehittää yrityslähtöisiä palveluja ja palvelupolkuja.

Kasvattamalla Espoon innovaatioyhteisön kansainvälistä tunnettuutta sekä tukemalla vaikuttavien yhteiskunnallisten innovaatioiden kaupallistamista ja kansainvälisiä läpimurtoja uusilla toimintatavoilla, ohjelma pyrkii valjastamaan yhteisön toistaiseksi hyödyntämättömän potentiaalinen entistä vaikuttavampaan käyttöön. Useat Espoon syväteknologioiden kärkialat ovat esimerkiksi Euroopan unionin kilpailukyvyyn kannalta keskeisiä, mikä avaa tulevana vuosina merkittäviä kasvu- ja EU-rahoitusmahdollisuuksia yrityksille.

Ohjelma tavoittelee myös kaupungin elinvoiman kannalta keskeisen palvelusektorin yritysten kasvumahdollisuuksien edistämistä. Espoo on osa pääkaupunkiseutua,

jossa ihmiset liikkuvat yli kaupunkirajojen heitä kiinnostavien tapahtumien ja palveluiden perässä. Helsingissä on pitkät perinteet tapahtuma- ja kulttuuripalveluiden tarjoajana ja kulttuuritaloihin sekä tapahtuma-areenoihin on investoitu vuosikymmenien aikana. Lisäksi Helsinkiin on vuosien aikana syntynyt pääkaupunkina vahva ravintolakulttuuri. Ollakseen vetovoimainen Espoon on vahvistettava omaa profiiliaan ja hyödynnettävä omia vahvuuksiaan tapahtumien, palveluiden ja alueellisen vetovoiman yhteensovittamisessa haastavassa markkina- ja suhdannetilanteessa. Espoolla on potentiaalia kehittyä laajemmaksi elämykselliseksi keskuksiksi myös ilta- ja yöaikaan, mikä edellyttää palveluiden, esimerkiksi ravintolatoiminnan, vahvistamista. Tapahtumista ja areenoilta Helsingin keskustan palveluihin suuntaavat asiakkaat on tulevaisuudessa houkuteltava pysymään Espoossa ja käyttämään yhä enemmän paikallisten palveluiden tarjontaa.

Nuorten työttömyyteen ja tulevaisuuden kasvuun ohjelma vastaa panostamalla nuorten yrittäjyyden edistämiseen. Nuorten yrittäjyyden edistämässä ohjelma huomioi, että nuoria innostaa yrittäjyydessä ennen kaikkea mahdollisuus tehdä itselleen merkityksellistä ja omien arvojen mukaista työtä. Kokeilemalla uusia tapoja tukea nuorten yrittäjyyttä nuorilähtöisesti, ohjelma haluaa tarjota nuorille vaihtoehtoisia tapoja rakentaa omannäköistä tulevaisuutta.

Kehitysohjelman erityisiä kohderyhmiä ovat pienet ja keskisuuret yritykset, kasvu- ja startupyritykset sekä nuoret.

Hyötytavoite 1: Yritykset ja yrittäjyys kasvavat ja kehittyvät Espoossa

Ohjelman tavoitteena on, että Espoo on Suomen yritysmyönteisin kaupunki, joka luo parhaat edellytykset yritysten kasvulle, kansainvälistymiselle ja juurtumiselle. Espoossa yrittäjyys koetaan houkuttelevana uravalintana.

Ohjelma kartoittaa ja raivaa osaltaan yritysten ja yrittäjyyden kasvun esteitä, rohkaisee ottamaan kasvuaskelia ja vahvistaa kriittistä osaamista. Keskiössä ovat pienet ja keskisuuret yritykset. Yritystoimintaa edistävien toimenpiteiden tukena ovat yleiskaavatyön tuottamat tiedot ja näkemykset työpaikkakehityksen tarpeista ja edellytyksistä.

Espoo kumppaneineen tukee yrityksiä saamaan niiden tarvitsemia palveluja, tietoa, tilaa sekä kohtaamisia ja mahdollisuuksia verkostoitua. Myös senioreiden halua ja kykyä hyödyntää kokemuksiaan ja toimia etenkin eläkeläisten aktivointia ja nuoria tukevana yrittäjinä tuetaan. Yritysten asiointi kaupungin, viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kanssa on sujuvaa ja vuoropuhelu toimii. Espoo-yhteisössä tunnustetaan elinvoiman kasvun kannalta suurimman potentiaalin omaavat alat ja kehitetään toimintaa vastaamaan niiden tarpeita. Kohteena on myös tulevaisuuden työelämäkehityksen ennakointi ja tekoälyavusteiset palvelut.

Kaupungin hankinnat vauhdittavat yritysten menestystä ja vastuullisuutta. Kaupunki jatkaa työtä sen varmistamiseksi, että yritykset ja niiden alihankkijat toimivat vastuullisesti ja sopimusten mukaisesti.

Ohjelman suunnittelun aikana on tunnistettu mm. seuraavat toimenpiteet, joilla hyötytavoitetta voidaan edistää:

- yritysten kasvua tukeva palvelukokeilu: kohdistettu tuki ja neuvonta yritysten kasvulle ja kasvuun motivoimiseksi
- yritysten tilatarpeiden ja tilantarjoajien kohtaamisen edistäminen sekä kaupungin eri toimijoiden roolien kirkastaminen
- yritysten markkinointi-, myynti- ja tekoälyosaamisen kehittämisen tukeminen
- ”Suosi espooalaista” tai ”osta pieneltä” -tyyppisiä kampanjoita tai markkinoita
- pienten yritysten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen tarkoituksenmukaisissa hankinnoissa
- senioreiden osaamisen valjastaminen yrittäjyyteen sekä yritysten ja yrittäjyyden mentorointiin
- Business Espoon markkinoinnin kehittäminen esimerkiksi kampanjoilla.

Lisäksi ohjelman toimesta

- kootaan perustiedot Espoon yritys- ja yrittäjyysrakenteesta, työllisyysvaikutuksista ja sijoittumisesta kaupungin alueilla sekä näiden muutoksista 2000-luvulla. Osa selvitystä on tarjolla olevien tilojen houkuttelevuus suhteessa potentiaaliin. Tätä täydentäen kootaan, mitä selvityksiä ja tutkimuksia on eri tahoilla tehty kehitysnäkymistä, kuten kasvun potentiaalit ja esteet sekä kaupungin palvelujen toteuttama vuoropuhelu ja toimivuus. Näiden avulla kehitysohjelma voi arvioida eri toimialojen ja erityyppisten yritysten kasvutekijöitä ja niihin vaikuttamista.
- hankitaan kaupungin hankinnoista vastaavilta yksiköiltä selvitykset siitä, kuinka moni pieni ja keski-suuri yritys on vuosina 2024 ja 2025 jättänyt tarjouksen kaupungin hankintoihin ja kuinka moni on tullut valituksi. Lisäksi pyydetään selvitys siitä, millä tavoin Espoo varmistaa, että yritykset ja niiden alihankkijat toimivat vastuullisesti ja sopimusten mukaisesti.

Hyötytavoite 2: Espoon innovaatioyhteisö kasvaa parhaimpaan potentiaaliinsa

Ohjelman tavoitteena on, että Espoo-yhteisö brändää tätä toimintaansa ja vahvistaa asemaansa Euroopan johtavana ja kansainvälisesti tunnettuna innovaatioyhteisönä, jossa syntyy ja kasvaa vaikuttavia yhteiskunnallisia innovaatioita sekä startup- ja kasvuyrityksiä. Yritykset ja toimijat haluavat sijoittua, juurtua ja investoida Espooseen.

Espoo yhteisönä tukee tutkimuksen kaupallistamisen nopeuttamista ja innovaatioiden skaalaamista yhdessä kumppaneiden kanssa. Espoo-yhteisö toimii kokeilualustana uusille ratkaisuille ja edistää niiden kokeilua ja käyttöönottoa myös hankinnan keinoin.

Espoo vahvistaa paikallisia innovaatio- ja osaamiskeskittymiä, mahdollistaa uutta luovia kohtaamisia ja panostaa yhteisön kansainvälisen tunnettuuteen.

Espoossa hyödynnetään EU-rahoitusta ja -verkostoja erityisesti kriittisen syväteknologian ja hiilineutraaliutta tukevien innovaatioiden ja toimintaympäristön kehittämiseen. Tässä Espoo-yhteisö toimii proaktiivisesti EU-kehitystä ennakkoiden.

Ohjelman suunnittelun aikana on tunnistettu mm. seuraavat toimenpiteet, joilla hyötytavoitetta voidaan edistää:

- Espoosta Euroopan tunnetuin innovaatioyhteisö: innovaatioyhteisön tarjoamien mahdollisuuksien markkinointi ja alueen brändäys keskeisille kohderyhmille ja -markkinoille laajassa kumppaniyhteistyössä
- keskeisten innovaatioklustereiden tarpeisiin vastaaminen: esimerkiksi klustereiden yhteistyön fasilointi, näkyvät kansainväliset tapahtumat, sijoittajien ja yritysten kohtaamisten järjestämisen kehittäminen
- Espooseen asettuvien toimijoiden palvelupolkujen kehittäminen
- tilakokeilut startupien ja kasvuyritysten tilatarpeisiin vastaamiseksi (pilotointi-, laboratorio-, toimistotilat)
- Espoosta paras tutkimuksen kaupallistamisen yhteisö: yrittäjyyskulttuurin kehittäminen tutkijoiden keskuudessa, tutkimuksen kaupallistamisen pullonkaulojen tunnistaminen ja niihin vastaaminen, Espoossa syntyvän tutkimuksen kansantajuistaminen
- innovatiivisten yritysten kansainvälisen skaalauksen tukeminen
- startup- ja kasvuyritysten auttaminen EU-rahoituksen hakemisessa

Hyötytavoite 3: Espoon elävä kaupunkitila houkuttelee yrittäjiä ja asukkaita

Ohjelman tavoitteena on, että palvelualojen yritykset ja yrittäjät kukoistavat Espoossa ja Espooseen syntyy uusia työpaikkoja. Elämyksiä ja kokemuksia tarjoavilla yrityksillä, kuten ravintola-, kahvi- ja cateringalan yrityksillä, tapahtumateollisuudella, luovilla aloilla, matkailu- ja majoituspalveluilla, sekä hyvinvointi-, liikunta- ja kulttuuripalveluilla, on merkittävä rooli elävässä kaupunkitilassa. Näissä yrityksissä on alihyödynnettyä potentiaalia ostovoimaan ja alueen palvelutarpeeseen nähden.

Espoo selvittää yritystoiminnan kehittämisen edellytyksiä ja kysyntää Espoossa, teknologian ja työn murroksen vaikutuksia ihmisten toimintaa, työelämään ja kaupungin toimintaan sekä mitä yritykset aidosti tarvitsevat kehittyäkseen. Espoo tarjoaa elämystalouden yrityksille mahdollisuuksia kehittää liiketoimintaansa Espoossa, kuten tietoa liikenne- ja asiakasvirroista tai tilaratkaisuista. Tämä näkyy lisääntyvänä palvelujen kulutuksena, alan yritysten määrän kasvuna sekä uusien palvelukonseptien syntymisenä.

Espoo kohdistaa yhdessä yritysten kanssa tämän aihepiirin kokeiluja erityisesti merelliseen Espooseen ja Nuuksioon sekä helpottaa pop-up-luonteisten palveluiden ja tapahtumien järjestämistä. Myös aluekeskuksissa tapahtuva toiminta otetaan huomioon. Erityisarvioinnin kohteena on Kehä III:n ulkopuolinen alue.

Ohjelman suunnittelun aikana on tunnistettu mm. seuraavat toimenpiteet, joilla hyötytavoitetta voidaan edistää:

- analyysia asiakasvirroista ja tieto jakoon yrittäjille ja yrityksille
- alikehittyneiden alojen sektoritapahtumat ja -tilaisuudet tarpeiden ymmärtämiseksi
- ankkuriryitysten ympärille pienten yritysten palvelukonseptit
- suosi paikallista -kampanjat ja -tapahtumat
- katutasoa elävöittävät kokeilut
- tiettyjen alueiden (esim. Rantaraitti) kokeilu-/haastekilpailut yrityksille: esim. saunat, konttiravintolat, melontakeskukset

Hyötytavoite 4: Espoo antaa jokaiselle nuorelle valmiudet ja kipinän yrittäjyyteen

Ohjelman tavoitteena on, että nuorten yrittäjyys Espoossa monipuolistuu, kun oppilaitokset, kaupunki sekä yhteisöt tukevat nuorten yrittäjyyttä hyvässä yhteistyössä, laadukkaalla yrittäjyyskasvatuksella, nuoria innostavalla tuella ja tapahtumilla sekä tarjoamalla käytännön mahdollisuuksia kokeilla yrittäjyyttä.

Espoo rohkaisee nuoria yrittäjyyteen, ja tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua erilaisten urapolkujen rakentamiseen heitä kiinnostavien esimerkkien avulla Espoon ainutlaatuisista yrityskulttuuria hyödyntäen.

Espoo tunnistaa mahdollisia aukkoja nuorille tarjottavassa tuessa ja kehittää sitä osallistavasti nuorten lähtökohdista käsin. Keskiössä ovat erityisesti ne nuoret, joille on tarjolla vähemmän palveluja ja tukea.

Ohjelman suunnittelun aikana on tunnistettu mm. seuraavat toimenpiteet, joilla hyötytavoitetta voidaan edistää:

- palvelukartoitus nykytilanteen analysoimiseksi ja palveluaukkojen tunnistamiseksi ml. nuorten osallistuminen kartoitustyöhön
- matalan kynnyksen paikkoja ja mahdollisuuksia nuorille kokeilla ideoitaan ja yrittäjyyttä käytännössä
- innostavat lähettiläät kiertämään oppilaitoksia innostamassa yrittäjyyteen
- yrittäjyysdiplomi toiselle asteelle ja gaala nuorille yrittäjille.

Nuorten yrittäjyyttä edistävät toimenpiteet toteutetaan nuorilähtöisesti, nuoria kuullen ja osallistaen.

Taulukko 1 Hyötytavoitteet ja mittarit

Hyötytavoitteiden mittareita kehitetään ohjelmakauden aikana. Esimerkiksi nuorten yrittäjyyteen liittyvä määrällinen lähtötasotieto on ohutta, ja edellyttää kehittämistä.

Hyötytavoite	Mittari(t) toteutumisen arvioimiseksi	Mittarin lähtöarvo (2026) ja tietolähde	Mittarin tavoitearvo ohjelman päättyessä (2029 alussa)
Hyötytavoite 1: Yritykset ja yrittäjyys kasvavat ja kehittyvät Espoossa	<p>Espoo yritystoiminnan edellytykset –tekijöiden keskiarvo</p> <p>Espoon yritysilmasto</p> <p>Espolaisyritysten määrä, liikevaihdon ja henkilöstömäärän kasvu</p> <p>Ohjelmassa toteutettujen yritysten kasvua tukevien toimenpiteiden määrällinen ja laadullinen arvio</p>	<p>3,33 (Espoo yritysten toimintaympäristönä -tutkimus 2025)</p> <p>3,59 (Espoo yritysten toimintaympäristönä -tutkimus 2025)</p> <p>Yritysten määrä: 28 500 (Tilastokeskus 2024)</p> <p>Liikevaihto: 47,26 mrd. eur (Tilastokeskus 2024)</p> <p>Henkilöstömäärä: 117 664 (Tilastokeskus 2025)</p>	<p>3,5</p> <p>3,7</p> <p>Määrä: kasvaa</p> <p>Liikevaihto: kasvaa</p> <p>Henkilöstömäärä: kasvaa</p>
Hyötytavoite 2: Espoon innovaatioyhteisö kasvaa parhaimpaan potentiaaliinsa	<p>Kasvuyritysten* määrän, liikevaihdon ja henkilöstömäärän kehitys</p> <p>Ohjelmassa toteutettujen innovaatioyhteisön kehitystä tukevien toimenpiteiden määrällinen ja laadullinen arvio</p>	<p>Lukumäärä: 177 (Tilastokeskus 2024)</p> <p>Liikevaihto: 2,6 mrd eur (Tilastokeskus 2024)</p> <p>Henkilöstömäärä: 13 295 (Tilastokeskus 2024)</p>	<p>Lukumäärä: 190</p> <p>Liikevaihto: 5,2 mrd eur</p> <p>Henkilöstömäärä: 17 000</p> <p>Tavoitearvot ovat ennen koronapandemiaa toteutuneita lukuja</p>
Hyötytavoite 3: Espoon elävä kaupunkitila houkuttelee yrittäjiä ja asukkaita	<p>Matkailuun liittyvien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto</p> <p>Ohjelmassa toteutettujen elävän kaupunkitilan kehittämistä tukevien toimenpiteiden määrällinen ja laadullinen arvio</p>	<p>332 milj. eur- (2021)</p>	<p>365 milj. eur</p> <p>Tavoitearvo on ennen koronapandemiaa toteutunut luku</p>
Hyötytavoite 4: Espoo antaa jokaiselle nuorelle valmiudet ja kipinän yrittäjyyteen	<p>Business Espoo yritysneuvonnassa käyneiden nuorten osuus kaikista palvelun</p>	<p>7,5 % yritysneuvonnan asiakkaista ovat alle 30-vuotiaita</p>	<p>Vähintään 10 % yritysneuvonnan asiakkaista ovat alle 30-vuotiaitaita</p>

Hyötytavoite	Mittari(t) toteutumisen arvioimiseksi	Mittarin lähtöarvo (2026) ja tietolähde	Mittarin tavoitearvo ohjelman päättyessä (2029 alussa)
	käyttäjistä Ohjelmassa toteutettujen nuorten yrittäjyyttä tukevien toimenpiteiden määrällinen ja laadullinen arvio	Yritysneuvonnassa käyneet alle 30-vuotiaat: 149 (neuvontojen määrä yhteensä 1973)	Yritysneuvonnassa käyneet alla 30-vuotiaat: lukumäärä kasvaa

* Kasvuyritysten määrittely perustuu Tilastokeskuksen kokeellisena tuotettuun Kasvuyritykset-tilastoon: Yritys on aloittanut ennen kasvukauden alkua, se työllistää kasvukauden alussa vähintään 10 henkilöä ja henkilöstömäärän keskimääräinen vuotuinen kasvu on yli 10 prosenttia vuodessa kasvukauden aikana (t-3 -> t).

Rajaukset ja yhteydet muuhun työhön

Ohjelmatyön puitteissa ei tehdä kehitystyötä, jonka laajuus tai näkökulma rajautuvat yksittäisen yksikön sisälle. Kehitysohjelman projektien ja toimenpiteiden tulee olla poikkihallinnollisia. Ohjelmassa ei myöskään tehdä yleistä elinvoimaa kasvattavaa kaupunkikehitystä, vaan työ fokuoitetu yritysten ja yrittäjyyden toimintaedellytysten edistämiseen.

Kehitysohjelman työ liittyy tiiviisti Elinvoiman tulosalueeseen, jossa toteutetaan ohjelmatyön kannalta keskeisiä toimenpiteitä ja hankkeita liittyen yrityksiin ja yrittäjyyteen. Tavoite on saada toimenpiteiden suunnitteluun, ohjaukseen ja myös toteutukseen mukaan yksi tai useampi kaupunkiorganisaation sellaisen yksikön edustaja, jolla on erityinen intressi ja potentiaalisia kyvykkyyksiä tulosten aikaan saamiseen. Tavoite on kytkeä toimintaan monipuolisesti myös kaupunkiorganisaation ulkopuolisia Espoo-yhteisön toimijoita.

Sisäisiä kumppaneita ovat:

- Elinkeino-tulosyksikkö (yrityspalvelut, innovaatioekosysteemin kehittäminen, yritysten toimintaympäristön kehittäminen)
- Elinkeino-tulosyksikön koordinoima kuuden toimijan yhteinen Business Espoo-yrityspalveluverkosto
- Kaupunkiympäristön toimiala (yritysten lupiin, kaavoitukseen ja sijoittumiseen liittyvät palvelut)
- Kasvun ja oppimisen toimiala (nuorten yrittäjyyskasvatus)
- Kulttuurin tulosyksikkö (elävä kaupunkitila, luovat alat)

- Liikunnan ja urheilun tulosityksikkö (elävä kaupunkitila)
- Strateginen kehittäminen ja tietojohdaminen (tiedolla johtaminen, kestävän kehityksen osaamiskeskus)
- Työllisyyden tulosityksikkö (nuorten yrittäjyyden edistäminen)
- Kaupungin tytäryhteisö Enter Espoo (kansainvälisten investointien houkuttelu, matkailun kehittäminen)
- Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia (nuorten yrittäjyyden edistäminen, yritysten osaamisen kehittäminen)

Yritysten ja yrittäjyyden Espoo-kehitysohjelma tekee yhteistyötä myös muiden kehitysohjelmien kanssa. Ohjelmien yhteistyömahdollisuuksia ja leikkauskohtia tarkasteltiin ohjelmien yhteisessä työpajassa keväällä 2026. Yhteistyöstä sovitaan tarkemmin ohjelmatyön edetessä. Suunnitteluvaiheessa on noussut esiin seuraavat asiat:

- Tapahtumien Espoo -kehitysohjelma: tilojen väliaikaiskäyttö ja elämispalvelut
- Yhteisöllinen Espoo -kehitysohjelma: nuorten hyvinvointi ja yrittäjyyden tukeminen, elämispalvelut
- Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -kehitysohjelma: kestävä kasvu, yritysten kestävän kehityksen osaamisen lisääminen, vihreän siirtymän ratkaisut

Asiakasosallisuus huomioidaan ohjelman toimenpiteitä ja projekteja suunniteltaessa. Asiakasosallisuus tarkoittaa palvelujen käyttäjien mukaan ottamista palvelujen suunnitteluun, sillä näin voidaan samalla varmistaa, että kehittämistoimenpiteitä tehdään todelliseen tarpeeseen. Asiakasosallisuus on osa sosiaalista osallisuutta, jolla toteutetaan, varmistetaan ja lisätään asiakaslähtöisyyttä ja osallisuutta palvelujärjestelmässä ja asiakastyössä.

Espoon kaikkea kehittämistä ohjaavat myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteet. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät palvelut tarkoittavat, että pelkästään samat palvelut erilaisille ihmisille eivät riitä. Palvelujen tasa-arvo voi tarkoittaa esimerkiksi vieraskielisten yrittäjyysneuvontaa tai maahanmuuttajanaisten ja osatyökykyisten työllistymisen tukemista.

Espoo on sitoutunut YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen (SDG = Sustainable Development Goals, YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitetta). Kehitysohjelman hyötytavoitteilla on yhtymäkohtia useisiin SDG-tavoitteisiin. Keskeisimmät tavoitteet ovat 8 ja 9. Niiden ja kaikkien SDG-tavoitteiden onnistumisen perustana ovat oppiminen (SDG4) ja yhteistyö (SDG17). Ohjelman kannalta keskeisiä tavoitteita ovat:

Tavoite 8 – *Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua*. Tavoitteessa pyritään edistämään pitkäkestoista, osallistavaa ja kestäväää taloudellista kasvua sekä tuottavaa ja ihmisarvoista työllisyyttä kaikille.

Tavoite 4 – *Hyvä koulutus*

Tavoite 9 – *Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja*

Tavoite 17 – *Yhteistyö ja kumppanuus*. Tämä on edellytys kaikelle menestyksekkäälle verkostoihin nojaavalle ohjelmatyölle.

4 Kehitysohjelman toteutus

Suunnitelma koko ohjelmakaudelle

Ohjelman neljä hyötytavoitetta on asetettu koko ohjelmakaudelle 2025–2029. Hyötytavoitteiden toteutumista edistetään konkreettisilla toimenpiteillä ja projekteilla. Suunnitteluvaiheessa on jo tunnistettu useita toimenpiteitä ja projekteja ohjausryhmän työpajoissa ja kokouksissa sekä ohjelman avoimella ideahallilla.

Ohjelma toteuttaa omassa toiminnassaan aihepiirinsä keskeisiä SDG-tavoitteita. Toimintamme perustaksi ohjausryhmä luo puheenjohtajan ammattitaitoa ja kontakteja hyödyntäen oman toimintansa oppimishjelman. Tämä merkitsee työskentelyn painottumista työpajatyöskentelyyn, ulkopuolisten innostavien asiantuntijoiden monipuoliseen syvälliseen tukeen ja suunnitelmallisiin vierailuihin siten, että osallistuminen tukee ohjelman tavoitteita ja jokaisen ohjausryhmän jäsenen omaa ammatillista kehittymistä ohjelman aihepiirissä. Tästä laaditaan erillinen suunnitelma ohjausryhmän hyväksyttäväksi.

Projektit ja toimenpiteet voivat olla monenlaisia niin keston kuin laajuuden suhteen. Alkuvaiheen projekteissa painottuvat selvitykset, tiedon kokoaminen ja nykytilanteen kuvaus. Toimintakauden aikana mm. selvitetään, mikä on vaikuttavuuden ja kaupungin taloudellisen hyödyn kannalta Espoon yrityspalvelujen sekä innovaatioekosysteemiä ja eri yritysklustereita tukevien toimien resurssien optimaalinen taso Espoon kokoisessa kansainvälisessä eurooppalaisessa kaupungissa.

Projekteja ja toimenpiteitä voidaan käynnistää missä ohjelman vaiheessa tahansa ja ohjelmatyössä on mahdollisuus reagoida myös nopeisiin kehittämistarpeisiin esimerkiksi geopolitiittisten aiheuttamien muutosten vuoksi. Toimenpiteet voivat olla esimerkiksi:

- Uusien palvelujen ja toimintatapojen kokeiluja
- Asukasryhmille ja yrityksille suunnattuja kampanjoita
- Tapahtumia ja teematilaisuuksia
- Esitteitä, julkaisuja ja viestintää
- Selvityksiä, tutkimuksia ja uutta tietoa
- Valmennuksia ja osaamisen kehittämistä

- Vaikuttavampia toimintamalleja
- Kumppanisitoumuksia
- Uusia verkostoja ja kumppanuuksia
- Ulkoisen rahoituksen kehittämisprojekteja

Toimintasuunnitelma ensimmäiselle toteutusvuodelle 2026

Ensimmäisen toimintavuoden aikana ohjausryhmä kerää tietoa ja muodostaa täsmällisemmän käsityksen -ohjelman tavoitteista. Tämä pitää sisällään selvityksiä ja tutkimuksia ja luo pohjaa myöhemmälle tekemiselle. Niiden valinnassa painotetaan Espoo-yhteisön kumppanuustoimintaa ja potentiaalisia mahdollisuuksia Espoo-tarinan velvoitteiden saavuttamiseen.

Lisäksi ohjausryhmä suunnittelee ja päättää keskeisistä tekemisistä, joita projektien ja toimenpiteiden avulla tullaan toteuttamaan. Joitakin projekteja ja toimenpiteitä on jo tunnistettu ja ensimmäisten käynnistämistä tullaan päättämään kevään 2026 aikana.

Selvityksiin sisältyy myös mahdollisuuksien selvittäminen EU-rahoitukselle niin yritys- ja innovaatioekosysteemin kehittämiseksi, kuin suoraan yrityksille suunnattavan rahoituksen haun tukemiseksi. EU-rahoitusmahdollisuuksia ohjelman ensimmäiselle kahdelle vuodelle on jo tunnistettu pääkaupunkiseudun innovaatioekosysteemisopimuksesta.

Ohjausryhmä käynnistää keskustelut ja tarvekartoitukset toimialojen ja yksiköiden kanssa. Tavoitteena on tunnistaa yhteistyömahdollisuuksia ja ideoida yhdessä, miten ohjelman kautta voidaan tukea tavoitteisiin pääsyä. Toinen hyvä tapa on tunnistaa jo käynnissä tai suunnitteilla olevia projekteja ja toimenpiteitä, jotka ehdotetaan liitettäväksi osaksi kehitysohjelmaa.

5 Organisointi ja vastuut

Kehitysohjelma muotoutuu oppimisen ja toimintaympäristön muutosten mukana. Erityisesti ensimmäisen toimintavuoden aikana on tärkeää yhteisesti oppien hahmottaa ja määritellä toimenpiteiden suunta sekä tunnistaa toiminnalla saavutettavissa olevia Espoo-tarinan mukaisia potentiaalisia muutoksia. Tämä ja tässä suunnitelmassa määritellyt käytännöt asettavat raamin ohjausryhmän jäsenten toiminnalle. Myös omien toimintatapojen kehittäminen kokeillen ja uutta luoden on olennainen osa kehitysohjelmien toimintaa.

Ohjausryhmän tehtävät

Ohjausryhmän tehtävänä on luoda toiminnallaan edellytyksiä ohjelman onnistumiseksi. Ohjausryhmä vastaa koko ohjelman etenemistä koskevien suunnitelmien valmistelusta ja ohjelman sisäisestä päätöksenteosta.

Tehtävät ja vastuut:

- ohjelman valmistelu ja vuosittainen ohjelmatason suunnittelu
- projektien ja toimenpiteiden priorisointi
- ohjelman, projektien ja toimenpiteiden edistymisen seuranta ja ohjaus.

Ohjausryhmän luottamushenkilöiden tehtävänä on edistää omilla kompetensseillaan ja kontakteillaan ohjelman toteuttamista, viestiä ohjelman tavoitteista kaikille luottamushenkilöille valtuustoryhmien kokouksissa, seminaareissa ja tapaamisissa sekä edistää espoolaisten luottamushenkilöiden sitoutumista ohjelman tavoitteisiin.

Ohjausryhmän viranhaltijajäsenten tehtävänä on edistää omilla kompetensseillaan ja kontakteillaan ohjelman toteuttamista, viestiä ohjelman tavoitteista oman toimialansa johdolle ja työntekijöille sekä edistää johdon ja työntekijöiden sitoutumista ohjelman tavoitteisiin.

Ohjelman toiminta on dynaamista. Myös ohjelman puheenjohtaja, ohjausryhmän jäsenet ja toimenpiteitä toteuttavat muut kaupungin projektihenkilöt voivat valmistella ehdotuksia kokouksissa käsiteltäväksi. Ohjelmapäälliköt yhteistyössä omistajan ja puheenjohtajiston kanssa koordinoivat asialistan valmistelua.

Ohjelman omistajan tehtävät

Ohjelman omistajalla on Espoon viranhaltijaorganisaation puolesta kokonaisvastuu ohjelmasta ja sen hyötytavoitteista. Omistaja tekee (ohjausryhmän kanssa) määrärahan käyttöä koskevat päätökset. Omistaja raportoi ohjelmasta kaupungin johdolle ja kytkee osaltaan ohjelmaa kaupunkiorganisaation muuhun toimintaan ja johtamiseen.

Ohjelmapäällikön tehtävät

Ohjelmapäällikön tehtävänä on mahdollistaa tavoitteiden toteutuminen ja valmistella ohjausryhmän kokoukset ja toimintaa. Ohjelmapäällikkö osallistuu ohjausryhmän kokouksiin esittelijänä. Ohjelmapäällikkö vastaa ohjelman operatiivisesta johtamisesta ja raportoi edistymisestä ohjelman omistajalle ja ohjausryhmälle.

Ohjelmapäällikön tehtäviä ovat:

- ohjelman suunnittelun koordinointi
- osapuolten toiminnan koordinointi, motivointi ja kannustaminen
- ohjelman toimenpiteistä ja projekteista vastaavien projektipäälliköiden ohjaus
- ohjelman projektien välisten yhteyksien ja riippuvuuksien koordinointi
- ohjelmatason riskien seurannan ja hallinnan dokumentointi
- ohjelman taloushallinto
- ohjelman etenemisen raportointi ja ennustaminen
- ohjelman viestintä ja dokumentointi yhdessä viestintävastaavan kanssa
- ohjelman toteutustavoitteiden saavuttaminen.

Viestintävastaavan tehtävät

Ohjelman viestintävastaavan tehtävänä on:

- ohjelman viestintä ja dokumentointi yhdessä ohjelmapäällikön kanssa
- kokousaineiston toimittaminen ohjausryhmälle
- arkistointi
- ohjausryhmän kokousten sihteerin tehtävät
- ohjelman toteutustavoitteiden saavuttaminen viestinnän keinoin.

6 Resurssit, kustannukset ja rahoitus

Henkilöresurssit

Arvio resurssitarpeesta vuonna 2026:

- ohjelmapäällikkö 0,3 htv (yhteenlaskettu kahden ohjelmapäällikön htv)
- viestintävastaava 0,3 htv
- omistaja 0,2 htv

Elinkeino-tulosityksikön rajallisten henkilöresurssien vuoksi ohjelmassa on käytössä kahden ohjelmapäällikön malli. Malli mahdollistaa työn joustavan organisoinnin tulosityksikön sisällä siten, että ohjelmapäälliköt voivat sijaistaa toisiaan ja jakaa tehtäviä kulloisenkin työkuorman mukaan.

Kustannukset

Arvioidut kustannukset vuodelle 2026

Alla on kuvattu projektit ja toimenpiteet, joille on tunnistettu tarve suunnitteluvaiheessa ja joita mahdollisesti edistetään kehitysohjelmassa ensimmäisen vuoden aikana. Useita näistä käynnistetään vähintään esiselvitysvaiheena jo keväällä 2026. Projektit ja toimenpiteet toteutetaan vuoden 2026 kokonaisbudjetin (200 000 e) puitteissa.

Tavoite 1: Yritykset ja yrittäjyys kasvavat ja kehittyvät Espoossa

- Selvitys, joka kokoaa perustiedot Espoon yritys- ja yrittäjyysrakenteesta, työllisyysvaikutuksista ja sijoittumisesta kaupungin alueilla sekä näiden muutoksista 2000-luvulla. Osa tätä on tarjolla olevien tilojen houkuttelevuus suhteessa potentiaaliin. Tätä täydentäen kootaan, mitä selvityksiä ja tutkimuksia on eri tahoilla tehty kehitysnäkymistä, kuten kasvun potentiaalit ja esteet sekä kaupungin palvelujen toteuttama vuoropuhelu ja toimivuus. Näiden avulla kehitysohjelma voi arvioida eri toimialojen ja erityyppisten yritysten kasvutekijöitä ja niihin vaikuttamista (elinvoiman tulosalue, strategia ja kehittäminen, kaupunkiympäristön toimiala).

- Yritysten kasvua tukeva palvelu- ja markkinointikokeilu (Espoon Yrittäjät, Business Espoo -yrityspalveluverkosto)
- Ennakollinen neuvonta, yrittäjyyshautomo ja yrittäjyisyhteisö Suomeen muuttaneille (Espoo Talent Hub, Business Espoo, mahdollisesti Laurea ja/tai Sampo Accelerator)
- Espoo Growth Engine Springboard – Espoon kasvun ponnahduslauta (Espoon kaupunki, yrityksiä, korkeakouluja)

Tavoite 2: Espoon innovaatioyhteisö kasvaa parhaimpaan potentiaaliinsa

- Vihreän teknologian ja kemian, biotalouden sekä kiertotalouden Green Line -klusterin fasilitoinnin käynnistäminen (elinkeino-tuloyksikkö, Enter Espoo, EriCa Green Chemistry Park, Crazy Town Oy, VTT Bioruukki). Selvitetään myös Länsimetron muiden asemanseutujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan potentiaalın kytkemistä osaksi Green Line klusteria.
- Startupien Proof of Concept-kokeilutoiminnan mahdollistaminen (Enter Espoo, elinkeino-tuloyksikkö, kestävän kehityksen osaamiskeskus, kaupungin eri yksiköitä, Aalto Startup Center)

Tavoite 3: Espoon elävä kaupunkitila houkuttelee yrittäjiä ja asukkaita

- Toimenpide, joka lisää yritysten ja kaupungin tietoa liikenne- ja asiakasvirroista (tarkentuu)
- Outdoor Espoo -verkoston kehittäminen (Visit Espoo, liikunnan ja urheilun tuloyksikkö)
- Espoon elämyksellisyyttä lisäävä yrityslähtöinen alueellinen kokeilu tai muu toimenpide (tarkentuu)

Tavoite 4: Espoo antaa jokaiselle nuorelle valmiudet ja kipinän yrittäjyyteen

- Nuorten yrittäjyyttä tukevien toimien kartoitus ml. kehittämistarpeiden tunnistaminen (opiskelijayhteisö Wednesday yhteistyössä: työllisyyden tuloyksikkö, elinkeino-tuloyksikkö, nuorisopalvelut, toisen asteen koulutuksen tuloyksikkö, korkeakouluja ja oppilaitoksia)
- Selvityksen pohjalta tunnistettava toimenpide, esim. kokeilu
- Yhteistyössä Kestävä ja luonnonläheinen Espoo-ohjelman kanssa: Lintuasuntosijoittajat (Espoon 4H-yhdistys, nuoret, kaupunki, maanomistajat, luontotoimijat)

Useita tavoitteita yhdistävät toimenpiteet:

- Tavoite 1-4: Datan avulla ymmärrystä Espoon elinkeinoympäristöstä (Digipalvelukehitys ja tietojohdaminen -vastuuyksikkö, elinvoiman tulosalue, kaupunkisuunnittelu, strategisia kumppaneita ja mahdollisesti korkeakouluja ja oppilaitoksia)
- Tavoite 1-4: City Factory – Espoon kaupungin ja Aalto-yliopiston kokeilu- ja kehitysalusta haasteiden ratkaisemiseen. Selvitetään City Factoryn mahdollisuudet toteuttaa eläkeläisten aktivointi heidän itsensä ja nuorten

monipuoliseen yrittäjyyteen sekä Otarannan kehittämistä osana rantaraitin aktiviteetteja.

- Selvitetään Tapahtumien Espoo-kehitysohjelman kanssa mahdollisuudet testata innovatiivisten bioklusteriyhtymien kehitys- ja kilpailutoiminnan saamista Espooseen.

Kokouskulut ja matkakustannukset: 15 000 e

Rahoitus

Kehitysohjelman ydintoiminta rahoitetaan ohjelman budjetista, josta päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä. Budjetti on arviolta 200 000 eur / vuosi. Toimenpide- ja projektikohtaista lisärahoitusta voidaan saada eri tulosyksiköiden budjeteista sikäli, kun ne edistävät tulosyksiköiden omia tulostavoitteita, ja kumppaneilta.

Potentiaalinen merkittävä lisärahoituslähde on EU-rahoitus. Esimerkiksi:

- Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) osarahoituksella toteutettava pääkaupunkiseudun innovaatioekosysteemisopimus (HEVi) on Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien yhteinen innovaatio-ohjelma, joka vahvistaa pääkaupunkiseudun innovaatiotoimintaa ja -verkostoja. HEVin pohjana toimii valtion kanssa solmittu innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus.
- EU:n monivuotinen rahoituskehys (MFF) vuosille 2028–2034 on parhaillaan valmistelussa ja tulee todennäköisesti sisältämään merkittäviä rahoitusmahdollisuuksia mm. Espoossa kehitettävälle syväteknologian toimialoille.

Ohjelma selvittää Brysselissä päätettävää EU-rahoitusta hyvin tuntevien toimijoiden ja henkilöiden kanssa kehitysohjelman hyötytavoitteiden saavuttamista tukevat rahoitusmahdollisuudet.

7 Kehitysohjelman ohjaus ja seuranta

Projektien ja toimenpiteiden valinta

Ohjelman ohjausryhmä käsittelee uudet projekti- ja toimenpide-ehdotukset kokouksissaan ja tekee päätökset kaikista ohjelmassa toteutettavista projekteista. Ohjausryhmä myös osallistuu hyötytavoitteita heijastelevien projektien ja toimenpiteiden tunnistamiseen, käynnistämiseen ja valmisteluun. Tämä edellyttää aktiivista vuoropuhelua ja yhteistyötä verkoston, kumppanien ja palveluntuottajien kanssa.

Projektin tai toimenpiteen projektipäällikkö tai vastuuhenkilö valmistelee toteutusehdotuksen budjetiteineen ohjausryhmän käsiteltäväksi. Ehdotusten käsittelyn edellytyksenä on, että ne tukevat ohjelman hyötytavoitteita, Espoo-tarinan linjauksia sekä ohjelmaryhmän käynnistystyöpajoissa priorisoituja tarpeita.

Ohjausryhmä arvioi ehdotukset, päättää tarvittaessa jatkotoimenpiteistä ja lisäselvityksistä sekä mahdollisesta taloudellisesta tuesta tai muista yhteistyön muodoista. Lisäksi ohjausryhmä voi antaa toteutusta koskevaa ohjeistusta sekä esittää omia toiveitaan, huomioita ja painotuksia. Projektien ja toimenpiteiden rahoituspäätöksissä tarkastellaan ehdotuksia myös riskienhallinnan näkökulmasta. Idean käsittelyn yhteydessä sovitaan etenemisen seurannasta sekä loppuraportoinnista.

Projektien ja toimenpiteiden valinnassa suositaan kaksivaiheista prosessia: Projektipäällikkö (ja palveluntuottaja) esittelevät projektiaihion ohjausryhmälle ja aihiota muokataan käytyjen keskustelujen ja kommenttien perusteella. Seuraavassa kokouksessa ohjausryhmä hyväksyy tai hylkää viimeistellyn projektiehdotuksen.

Ohjelmapäälliköt pitävät ohjausryhmän ajan tasalla ohjelman vuosibudjetista ja siitä, miten se on jakautunut eri hyötytavoitteiden välillä.

Kriteerit toimenpiteille

Ohjausryhmä hyödyntää toimenpiteiden valinnassa alla olevaa kriteeristöä. Ohjausryhmä voi tarvittaessa täsmentää kriteerejä ohjelmakauden aikana.

Jokaisen ohjelman toimenpiteen on vastattava seuraaviin kriteereihin:

- **Hyötytavoitteet:** Toimenpide toteuttaa Espoo-tarinaa ja edistää yhden tai useamman hyötytavoitteen toteutumista.
- **Toteuttajat ja kumppanit:** Toimenpide toteutetaan yhdessä kumppaneiden kanssa ja/tai sen toteutukseen osallistuu poikkihallinnollisesti useampi kaupungin yksiköistä.
- **Vaikuttavuus ja lisäarvo:** Toimenpide ei kuulu kaupungin perustoimintaan. Toimenpiteellä on suuri potentiaalinen vaikuttavuus, se lisää yhdessä oppimista ja sen toteuttaminen tuo ainutlaatuista lisäarvoa kaupungin ja/tai Espoo-yhteisön toimintaan.
- **Resurssit:** Toimenpide on toteutettavissa käytössä olevien resurssien puitteissa, ja sen hyöty on suuri suhteessa kustannuksiin.
- **Toteutuskelpoisuus:** Toimenpide on toteutuskelpoinen ja sitä toteuttavilla osapuolilla on mahdollisuus onnistua sen toteutuksessa. Toimenpiteellä on kaupungin sisällä aiheen kehittämistä kiinnostunut vastuuhenkilö.

On lisäksi suositeltavaa, että:

- toimenpide hyödyntää Espoo-yhteisöstä löytyvää aktiivisuutta
- toimenpide toteuttaa sellaista uutta, joka muuten tuskin toteutuisi ja joka sisältää mahdollisia riskejä

- toimenpiteeseen saadaan tai se lisää potentiaalia saada hyötytavoitteiden mukaisiin toimiin kaupungin ulkopuolista rahoitusta.

Ohjelman hyötytavoitteet sekä vuonna 2026 mahdollisesti käynnistyvät projektit ja toimenpiteet on valittu, priorisoitu ja määritelty ohjausryhmän työpajatyöskentelyn ja kokouksissa käydyn keskustelun pohjalta. Tätä ohjelmasuunnitelmaa syvennetään ja konkretisoidaan etenkin vuoden 2026 kuluessa, mutta myös koko ohjelman ajan. Ohjelman sekä sen projektien ja toimenpiteiden etenemistä arvioidaan vuosittain osana ohjelman arviointia, mutta myös tarvittaessa toimintaympäristön tai kaupunkiorganisaation tavoitteiden muuttuessa. Uusia projekteja ja toimenpiteitä voidaan käynnistää ohjausryhmän keskustelujen perusteella milloin tahansa käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Tarvittaessa toimenpiteitä voidaan myös lopettaa.

Ohjelmaan sisällytettävät projektit toteutetaan EsPro-mallin mukaisesti, ja projektisalkkujärjestelmää hyödynnetään sekä projektien että toimenpiteiden hallinnassa ja raportoinnissa.

Seuranta ja raportointi

Ohjausryhmä seuraa säännöllisesti ohjelmaan sisältyvien projektien ja toimenpiteiden etenemistä kokouksissaan. Ohjelman projektit toteutetaan Espoon EsPro-projektimallilla. Sekä projektien että projekteja pienempien toimenpiteiden hallinnassa ja raportoinnissa käytetään Espoon projektisalkkujärjestelmää.

Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien etenemisestä raportoidaan valtuustolle säännöllisesti; 31.12. tilanteesta raportoidaan samanaikaisesti tilinpäätöksen kanssa. Raportoinnin painopiste on projektien ja toimenpiteiden tuotoksissa ja hyötytavoitteiden toteutumisessa. Vuodenvaihteen raportointien yhteydessä kuvataan myös suunnitellut projektit ja toimenpiteet seuraavalle toteutusvuodelle. Ensimmäisen kerran raportoidaan 31.12.2026 tilanteesta. 31.7.2027 tehdään laajempi puolivälitarkastelu, jossa arvioidaan tilannetta, tuloksia, hyötytavoitteiden toteutumisenäkymiä ja toimintaympäristön muutoksia. Ohjelman loppuraportti valmistuu alkuvuodesta 2029.

Kokouskäytännöt ja dokumentaatio

Ohjausryhmä kokoontuu mahdollisuuksien mukaan kerran kuukaudessa pois lukien heinäkuu. Kokoukset pidetään pääsääntöisesti iltapäivisin.

Viestintävastaava lähettää kokouskutsun ja esityslistan sähköpostilla sekä kirjaa kokouksista lyhyen muistion. Muistiot ja esityslistat liitteineen sekä muut keskeiset asiakirjat tallennetaan ohjausryhmän yhteiseen Teams-työtilaan.

Kokouksissa seurataan ja arvioidaan ohjelman etenemistä, päätetään uusista projekteista ja toimenpiteistä sekä käsitellään ohjelman sisältöjä. Luottamushenkilö- ja viranhaltijajäsenet ovat yhdenvertaisia ohjelmaa koskevassa päätöksenteossa. Ohjausryhmä työstää ajankohtaisia teemoja myös työpajamuotoisesti ja tekee

tutustumiskäyntejä Espoossa ja kumppaniorganisaatioissa. Ohjausryhmän kokouksiin kutsutaan asiantuntijoita ja kumppaneita tarpeiden mukaan.

8 Kumppanit, sidosryhmät ja viestintä

Sidosryhmäyhteistyö

Ohjelman luonteeseen kuuluu tiivis yhteistyö julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Keskeiset ulkoiset kumppanit ja sidosryhmät on kuvattu alla. Sisäiset kumppanit on tunnistettu ohjelmasuunnitelman luvussa 3.

Taulukko 2 Kehitysohjelman keskeiset kumppanit ja sidosryhmät

Kumppani/ sidosryhmä	Rooli kehitysohjelmassa	Osallistuminen ja huomiointi
Yrittäjät ja yritykset	Kohderyhmä, potentiaalinen kumppani	Yhteiskehittäminen Avoin ja aktiivinen viestintä Palvelujen käyttäjä
Nuoret	Kohderyhmä	Yhteiskehittäminen Avoin ja aktiivinen viestintä Palvelujen käyttäjä
Business Espoo- yrityspalveluverkosto	Kumppani	Keskeinen kumppani Palvelujen tarjoaja
Nuorten yrittäjä- organisaatiot	Kumppani	Palvelujen ja toiminnan kehittäminen
Yrityshautomot ja - kiihdyttämöt	Kumppani	Palvelujen ja toiminnan kehittäminen Innovaatioekosysteemin kehittäminen
VTT Oy	Strateginen kumppani	Yrittäjyyden, yritystoiminnan ja innovaatioiden edistäminen Innovaatioekosysteemin kehittäminen
Aalto-yliopisto	Strateginen kumppani	Yrittäjyyden, yritystoiminnan ja innovaatioiden edistäminen Innovaatioekosysteemin kehittäminen
Muut korkeakoulut ja oppilaitokset	Kumppani	Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjyystaitojen kehittäminen Yrittäjyyden edistäminen
C6-kaupungit	Kumppanit	Yhteistyö ja benchlearning Palvelujen ja toiminnan kehittäminen
Uudenmaan liitto, elinvoimakeskus ja Business Finland	Kumppani Rahoittaja	Yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Euroopan unioni	Rahoittaja	Yritysten ja yrittäjyyden toimintaedellytysten mahdollistaminen
Eurooppalaiset innovaatio- ja yliopistokaupungit	Kumppani	Yhteistyö ja benchlearning Palvelujen ja toiminnan kehittäminen

Viestintä

Ohjelmalla on oma verkkosivu, joka kokoaa yhteen ohjelman tiedot, tavoitteet, etenemisen ja uutiset. Verkkosivun osoite on espoo.fi/fi/yritysten-ja-yrittajyyden-espoo-kehitysohjelma ja sieltä löytyvät myös ohjausryhmän yhteystiedot. Viestintää tehdään sitä mukaa, kun ohjelman projekteissa ja toimenpiteissä syntyy konkreettisia toimia ja tuloksia. Keskeisimmät kohderyhmät on kuvattu edellisessä kappaleessa.

Ohjelmatasoista viestintää toteuttavat ohjelmapäälliköt ja viestintävastaava. Yksittäisessä projektissa tai toimenpiteessä viestinnästä vastaa projektipäällikkö tai toimenpiteen vastuuhenkilö. Kehitysohjelman ohjausryhmän jäsenten laajat sidosryhmäverkotot ovat merkittävä lisäarvo ohjelman tavoitteista viestittäessä ja yhteistyötä rakennettaessa. Viestinnän keinovalikoimaan kuuluvat verkkosivun lisäksi sosiaalinen media, uutiset, tilaisuudet, ohjausryhmän jäsenten henkilökohtaiset tapaamiset sidosryhmien kanssa, sekä mediatapaamiset ja -haastattelut. Viestintäsuunnitelmaa täydennetään ja päivitetään ohjelman toteutuksen aikana.

9 Riskit ja riskienhallinta

Kehitysohjelman toteuttamiseen ja hyötytavoitteiden toteutumiseen liittyviä riskejä on sekä Espoon sisäiseen että ohjelman toimintaympäristöön. Riskejä on alustavasti tunnistettu liittyen epävarmaan geopolitiiseen ja -taloudelliseen tilanteeseen, kaupungin säästöpainaisiin ja resurssien niukkuuteen sekä kumppaneiden sitoutumiseen.

Ohjausryhmä määrittää kevään 2026 aikana keinot riskienhallintaan. Riskit dokumentoidaan riskienhallintasuunnitelmaan, joka täydentää ohjelmasuunnitelmaa. Ohjelmasuunnitelmaa ja riskienhallintasuunnitelmaa päivitetään aktiivisesti ohjelman aikana.

Riskienhallintasuunnitelmaan listataan tunnistetut riskit, esitetään arviot riskien vakavuudesta (toteutumistodennäköisyydestä ja vaikutuksesta) sekä kuvataan riskien varalle suunnitellut toimenpiteet ja niitä koskevat vastuut. Lisäksi kuvataan riskienhallinnan käytännöt. Ohjelmatasolla hallitaan ohjelmakokonaisuuteen liittyviä riskejä, eli koko ohjelmaa tai ohjelman useita projekteja ja toimenpiteitä koskevia riskejä. Toimenpide- ja projektikohtaisia riskejä hallitaan pääasiassa projektitasolla.

10 Edellytykset kehitysohjelman onnistumiselle

Kehitysohjelmalla on kunnianhimoiset tavoitteet, joiden onnistumisella saadaan myönteisiä vaikutuksia Espoon yrityskehitykseen ja yrittäjyyteen, sekä sitä kautta kaupungin taloudelliseen kestävyteen.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää syvällistä verkostomaista yhteistyötä niin kaupunkiorganisaation sisällä kuin kumppaneidenkin kanssa. On varmistettava paitsi yhteinen tahtotila, myös selkeä työnjako toimijoiden välillä, legitimizeetti toimenpiteiden ja projektien käynnistämiseen, sekä riittävä resursointi ja selkeät vastuut.

Ohjausryhmän toimiva yhteistyö on keskeistä ohjelman onnistumiselle. Ohjausryhmän ja kehitystyötä tekevien osapuolten on sitouduttava yhteisiin tavoitteisiin. Ohjelman projektien ja toimenpiteiden onnistumisen, ja siten myös hyötytavoitteiden toteutumisen edellytys on aktiivinen ja avoin viestintä sekä niin sisäisten kuin ulkoistenkin verkostojen menestyksellä johtaminen. On keskeistä tunnistaa kaupungin Espoo-tarinan toteuttamisen kannalta keskeisiä, toimiala- ja yksikkörajoja ylittäviä haasteita ja kehittämisen kohteita sekä toimintaympäristön mahdollisuuksia, joita ei voida ratkaista yhden toimijan sisäisen kehittämisen kautta.

Yhteystiedot:

Espoon kaupunki

Annika Forstén ja Maarit Viik-Kajander

Käyntiosoite: Otakaari 5 A

Postiosoite: PL 15, 02070 ESPOON KAUPUNKI

Puh. 040 636 9681 / 043 826 5210

etunimi.sukunimi@espoo.fi